

УДК 378.147/. 4 (477. 61)

**КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ У ЛУГАНСЬКОМУ
НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ**

*Дарієнко А.Д., факультет харчових технологій, технолог виробництва,
переробки та консервування м'яса, III курс
Балицька Т.В., к.пед.н., доцент кафедри історії та українознавства
Луганський національний аграрний університет*

У запропонованій статті розглядається процес впровадження кредитно-модульної технології навчання у Луганському національному аграрному університеті. Особлива увага приділяється організації самостійної роботи студентів університету. Автор розглядає ефективні форми організації самостійної навчальної діяльності студентів та проблемні питання які необхідно вирішити за для успішного впровадження нової технології навчання.

Кредитно-модульна система навчання, самостійна робота студентів, Болонський процес, європейська кредитно-трансферна система (ECTS)

Згідно з Болонською декларацією пріоритетними напрямками державної політики щодо розвитку вищої освіти України є формування освіти як відкритої державно-суспільної системи, яка спрямована на підготовку фахівців, здатних навчатися впродовж життя. Одним зі шляхів реалізації ідей Болонської декларації є впровадження кредитно-модульної системи навчання. Відповідно до цього сучасний етап розвитку освітньої системи характеризується докорінною перебудовою навчального процесу в закладах різного рівня акредитації. Так, перед Луганським національним аграрним університетом (ЛНАУ) постало завдання максимального розкриття потенціалу кожного студента-аграрія, підготовки його до постійного самовдосконалення, саморозвитку й самореалізації. Досягнення цієї мети тісно пов'язано з посиленням ролі самостійної роботи в навчальному процесі ЛНАУ.

Загальнотеоретичні питання організації самостійної роботи студентів та учнівської молоді досліджували такі вчені, як Ю. Бабанський, А. Вербицький, О. Киричук, В. Козаков та ін. Шляхи вдосконалення підготовки студентів до самостійної навчальної діяльності були предметом вивчення В. Буряка, Л. Деркач, І. Мостової, М. Солдатенка та інших науковців. Процес організації та підготовки до самостійної роботи студентів аналізували М. Князян, О. Кривильова, М. Солдатенко, Є. Улятовська, І. Шайдур, та ін.

Сутність, особливості запровадження кредитно-модульної системи та організації самостійної роботи студентів у межах Болонського процесу досліджували Т. Балицька, В. Кремень, І. Мороз, П. Сікорський та ін.

Аналіз наукових праць засвідчив, що у процесі підготовки фахівця з вищою освітою в сучасних умовах існують суперечності між вимогами до підготовки фахівців європейського рівня, які здатні самостійно здобувати знання, та традиційною системою навчання студентів, у якій головний акцент залишається на діяльності викладача, а студент виступає пасивним споживачем навчальної інформації; провідною роллю самостійної роботи студентів у системі кредитно-модульного навчання та невизначеністю шляхів реалізації її потенційних можливостей; необхідністю підвищення ефективності самостійної роботи студентів у процесі кредитно-модульного навчання та рівнем сформованості необхідних для цього особистісних компонентів студентів.

Актуальність проблеми та виявлені суперечності й зумовили вибір теми статті.

Мета статті розглянути деякі аспекти процесу впровадження кредитно-модульної системи навчання у Луганському національному аграрному університеті.

Згідно з вимогами кредитно-модульної системи навчання самостійна робота студентів є однією з провідних форм організації навчання й має здійснюватися як у процесі аудиторної роботи, так і поза аудиторією. При цьому аудиторна та позааудиторна самостійна робота тісно пов'язані між собою й утворюють організаційну цілісність. Усвідомлена активна самостійна робота студентів в аудиторії спонукає їх до подальшої самостійної роботи в позааудиторний час.

Самостійна робота студентів у процесі кредитно-модульного навчання – це провідна форма організації навчання, що реалізується з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей студентів у процесі індивідуальної й колективної навчальної діяльності на аудиторних заняттях та в позааудиторній роботі під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи студентів (СРС) є не тільки формування в студентів умінь самостійно поповнювати свої знання та вільно орієнтуватися в потоці наукової інформації, а й розвиток активності та самостійності як необхідної умови для подальшого самонавчання й самореалізації в майбутній професійній діяльності [7].

Організація самостійної роботи студентів у процесі кредитно-модульного навчання ґрунтується на принципах проблемності, активності, гуманізації, індивідуалізації, диференціації, інтеграції, модульності та кредитності [12].

Так, самостійна робота є провідною формою роботи студентів, діяльність викладача й студента змінюється: викладач подає лише частину програмового матеріалу, не менше 50% навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання студентів; приділяється більше уваги позааудиторній самостійній роботі студентів; переважає СРС під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Один із підходів організації самостійної роботи студентів у поза аудиторний час здійснюється за допомогою завдань комплексів пов'язаних з основними розділами програми. Завдання, які видаються на навчальний рік, логічно взаємопов'язані. Так, кожний тематичний комплекс містить 5-6 завдань, наприклад: скласти опорну схему або заповнити опорну таблицю; відповісти на питання самоперевірки; розв'язати ситуаційні задачі і вправи.

До завдань додається список рекомендованої літератури. Контроль використання завдань проводиться у вигляді 20-хвилин співбесіди з групами студентів по п'ять чоловік, за графіком. У кожную групу підбираються як сильні, так і слабкі студенти, це сприяє їх самоосвіті. Співбесіда розпочинається за матеріалом опорної таблиці і за питаннями для самоперевірки, потім кожен намагається знайти своє пояснення. Якщо завдання не можна вважати прийнятним, співбесіда проводиться повторно, під час консультацій.

Також викладачі застосовують техніки, які навчають студентів самостійно вирішувати проблеми та приймати колективне рішення.

Так, для студентів готуються проблемні завдання, проблемні ситуації. Потім студентів об'єднують у невеличкі групи, у яких вони обговорюють проблему.

Студентам подобається, коли викладачі використовують метод “мозкового штурму”. Жодне рішення, або варіанти запропоновані студентами, не відкидаються і не коментуються. Після запису усіх запропонованих ідей. Таким чином, вибирають найкращий варіант для вирішення проблеми та 2-3 варіанти резервні на випадок, якщо перше рішення виявиться неефективним.

Ще один метод роботи зі студентами запропонованої групи - це метод пошуку інформації, а потім відповіді на запитання. Так, для групи розробляються запитання, відповіді на які поповнять вже прослуханий матеріал лекції. Необхідну інформацію можна знайти в різних джерелах. Це документи, підручники, довідкові видання, роздатковий матеріал, доступна інформація на комп'ютері.

Студенти об'єднуються в групи. Кожна група отримує запитання згідно з теми заняття та час необхідний на пошук та аналіз інформації. Наприкінці заняття заслуховуються повідомлення від кожної групи та доповнюються.

Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Перспективи розвитку аграрної вищої освіти України очима молодих науковців»

Хід впровадження кредитно-модульної системи навчання у ЛНАУ постійно розглядається на засіданнях Ученої ради університету, науково — методичних радах, ректоратах. Такий постійний контроль за проходженням нової технології навчання показав ряд існуючих проблем. Так, основну увагу необхідно звернути на такі питання:

- розробка нового покоління науково-методичного забезпечення навчальних дисциплін, у тому числі методичне забезпечення дистанційної форми навчання (модульні програми та модульні технології проведення курсів);
- удосконалення організації індивідуальної та самостійної роботи студентів;
- оволодіння студентами необхідними вміннями та навичками самостійної організації пізнавальної діяльності;
- розробка нових засобів контролю знань (у тому числі за допомогою ПЕВМ);
- зростання часу на консультування та контроль за виконанням самостійних і індивідуальних занять за рахунок зменшення часу аудиторного навчання;
- підвищення рівня знань з іноземних мов, студентами та викладачами, враховуючи можливість навчання за кордоном, участь у міжнародних семінарах та конференціях;
- укрупнення навчальних дисциплін з метою запобігання дубляжу, зменшення кількості дисциплін та кількості часів де менш одного кредиту, розробка структурно-логічних схем, обумовлюючих послідовність у вивченні тієї чи іншої дисципліни;
- забезпечення бібліотеки необхідною літературою, у тому числі й іноземною.

Над вирішенням усіх цих питань і працює весь науково-педагогічний персонал Луганського національного аграрного університету.

Список літератури

1. Алексюк Л. Н. Организация самостоятельной работы студентов в условиях интенсификации обучения : учеб. пособие для слушателей ФПК / Л. Н. Алексюк, А. А. Аюрзанайн, П. И. Пидкасистый и др. – Киев : ИСДО, 1993. – 336 с.
2. Андрущенко В. П. Освіта в пошуках нових стратегій мислення / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2003. – № 2. – С. 5 – 6.
3. Андрущенко В. П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 5 – 9; № 23. – С. 4.
4. Арстанов М. Ж. Проблемно-модельное обучение: Вопросы теории и технологии / М. Ж. Арстанов, П. И. Пидкасистый, Ж. С. Хайдаров. – Алма-Ата : Знание, 1980. – 210 с.
5. Балицька Т. В. Психолого-педагогічні та методичні умови організації самостійної роботи студентів у світлі Болонського процесу / Т. В. Балицька // Зб. наук. пр. – Бердянськ : БДПУ, 2006. – № 3. – С. 197 – 205.
6. Балицька Т. В. Впровадження кредитно-модульної системи навчання у Луганському національному педагогічному університеті імені Т. Шевченка / Т. В. Балицька // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (25 – 28 верес. 2006, м. Ялта). – Ялта : РВВ КГУ, 2006. – С. 70 – 73.
7. Балицька Т. В. Організація самостійної роботи студентів у світлі Болонського процесу / Т. В. Балицька // Організація навчально-виховного процесу у вищій школі в світлі входження України в Європейський освітній простір : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Бердянськ, 15 – 16 черв. 2006 р.). – Бердянськ : БДПУ, 2007. – С. 78 – 80.

СЕКЦІЯ 3

«Гуманітарна складова становлення кваліфікаційних фахівців» «Освітні інновації та формування сприятливого соціального середовища»

8. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посіб. для слухачів закл. підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП „Компас”, 1997. – 212 с.
9. Булгаков А. В. Внеаудиторные формы работы как фактор динамики учебной мотивации и успешности обучения в вузе / А. В. Булгаков // Инновации в образовании. – 2002. – № 4. – С. 62 – 75.
10. Вища освіта України і Болонський процес : навч. прогр. – К. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 18 с.
11. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2004. – 384 с.
12. Волков В. Реформування вищої освіти: перші кроки до Європи / В. Волков // Юрид. вісн. України. – 2006. – № 31 (5 – 11 серп.). – С. 8.
13. Жовта І. Реформування вищої освіти і Болонський процес / І. Жовта // Освіта України. – 2003. – 9 груд. (№ 92). – С. 3.

Кредитно-модульна система навчання у Луганському національному аграрному університеті. Дарієнко А.Д.

В предложенной статье, рассматривается процесс внедрения кредитно-модульной технологии обучения в Луганском национальном аграрном университете. Особое внимание уделяется организации самостоятельной работы студентов университета. Автор рассматривает эффективные формы организации самостоятельной учебной деятельности студентов и проблемные вопросы, которые необходимо разрешить для успешного внедрения новой технологии обучения.

Ключевые слова: *кредитно-модульная система обучения, самостоятельная работа студентов, Болонский процесс, европейская кредитно-трансфертная система (ECTS)*

In the proposed paper, we consider the process of implementation of credit-modular technology education in Lugansk National Agrarian University. Special attention is paid to the organization of independent work of students of the university. The author considers the effective forms of self-organization of learning activities of students and problematic issues that need to be resolved for successful implementation of new learning technologies.

Key words: *credit-modular training system independent work of students, the Bologna Process, of the European credit transfer system (ECTS)*